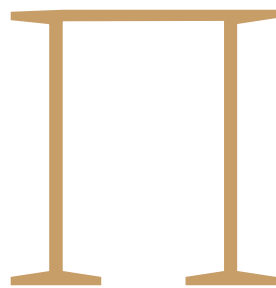

Добровољно служење војног рока

ПРВИ ВОЈНИЧКИ ДАНИ

Неосетно, већ током првих дана униформа је, одузимајући им делиће особености, постала део њиховог новог обележја – израсли су из појединца у колектив. И свако од њих осетио је неку нову снагу, снагу колектива, јаког колико сви они заједно. Ово је њихова прича, прича војника на добровољном служењу војног рока који су почетком децембра на кратко престали с „цивилним“ животом.

Пише Душан ГЛИШИЋ
Фото: Горан Станковић

Првог децембарског дана, био је петак, после још једне непреспаване ноћи и славља с друштвом, пошли су из Београда, Лознице, Краљева, Крагујевца, Пожеге, Горњег Милановца, Уба, Мионице, Обреновца... аутобусом, возом, аутомобилом у Ваљево, у Други центар за обуку, решени да остваре једну од својих давнашњих или скоријих, али свакако снажнијих жеља. Одлучни да добровољно одслуже шестомесечни војни рок, у торбама и ранчевима су, уз прибор за личну хигијену и мало хране, понели много непознаница, питања, недоумица, очекивања... И наду да ће у војсци за тих 180 дана, пола године, постати снажнији, одлучнији, храбрији, вештији, бар за нијансу но што су били кад су кренули у предстојећу авантуру. Авантуру?

За младиће и девојке који су се тог сунчаног децембарског јутра појавили пред капијом Другог центра за обуку КЗО Војске Србије предстојећи дани нису представљали авантуру јер су се пре доношења одлуке о одласку на добровољно служење војног рока доброно распитали шта их чека „иза жице“. Од другова који су већ проживели војничке дане, од војних лица у својој породици или најближој околини, од људи који су о тим данима читали на сајту Министарства одбране или Војске Србије сазнали су оно што их је интересовало, а можда

су, да би дознали нешто више, већ имали и наш лист у рукама. Углавном, нису ишли у непознато, нису полазили „грлом у јагоде”, мада је бар неким од њих, кад су се нашли пред великом гвозденом капијом над којом се вијорио натпис *Добро нам дошли*, јагода застала у грлу. Не због старешина и војника који су их чекали насмејани и приправни да одговоре на свако њихово питање, већ због недоумица које, можда, још нису биле разрешене. За који тренутак чекао их је први сусрет с официрима и подофицирима Војске Србије, будућим командирима и инструкторима обуке, распоређивање у јединице и колективе у којима ће провести наредних месец и по дана, задуживање војничке одеће, обуће и опреме, разговор са психологом... Убрзо ће ући у учионице и спаваонице, сазнаће своје

прве дневне обавезе, упознаће најближе другове.

И кренули су дани предвиђени најпре за прилагођавање на нову средину, нов начин живота и нову извесност, а затим и дани обуке. Девојке и младићи који су у Ваљеву почетком децембра учинили своје прве војничке кораке сазнали су од својих старешина и део традиције којом се припадници Другог центра за обуку с правом поносе. Сазнали су да је Пети пешадијски пук, формиран давне 1883, био у саставу Дринске дивизије и учествовао у свим ратовима Србије у периоду од 1883. до 1918. и да је угашен у априлском рату 1941. године. Сазнали су и да је Други центар за обуку већим делом смештен у Ваљеву, првенствено у Касарни „Војвода Живојин Мишић”, али и да је део јединице стацио-

ниран у Шапцу. Научили су и да је за Дан Другог центра за обуку одређен 15. октобар у знак сећања на ослобођење Ваљева у Првом светском рату 1918. године.

СТВАРАЊЕ КОЛЕКТИВА

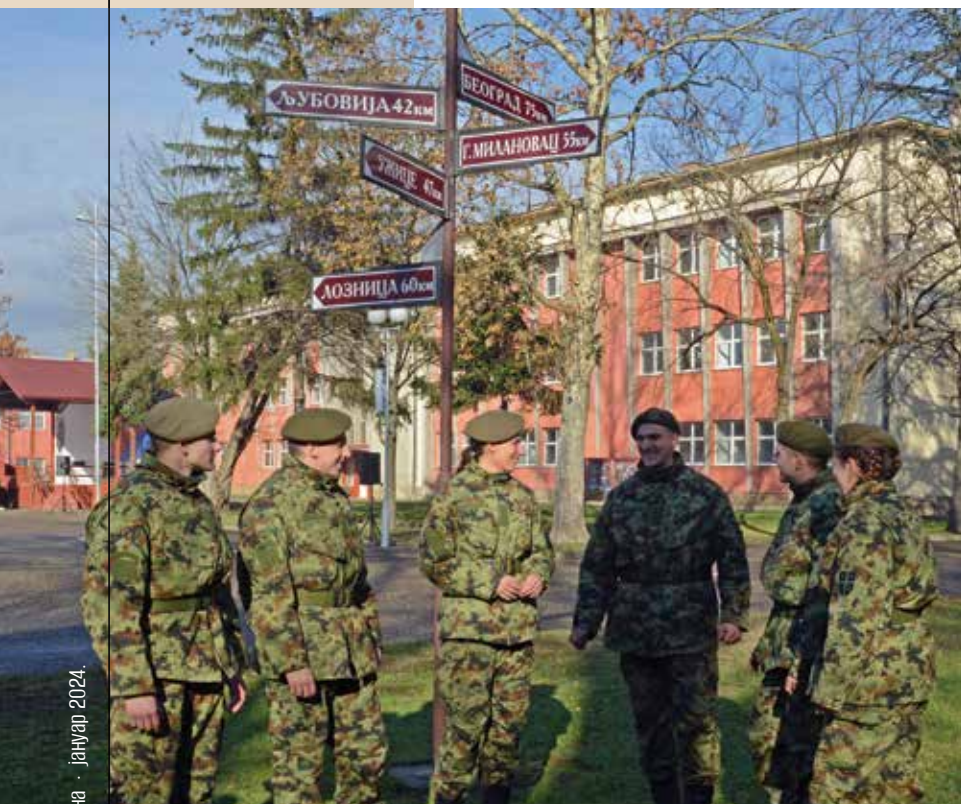
Сваки наредни дан обуке, иако препун обавеза, са све мање слободног времена, био је прилика за нову кап историје и традиције којом је ваљевски крај пребогат, али и за стварање војничких заједница кроз инсистирање на заједничким активностима, сличном понашању и размишљању. И тако су, готово неосетно, створени колективи у којима су војници осетили моћ неопходну за извршавање свих предвиђених задатака и извор њихове личне снаге. Јер неки од њих, ма како одлучни и спремни за војничке обавезе, у почетку нису били и физички припремљени за оно што их је чекало. А чекало их је много тога. И, углавном, све ново и практично непознато.

Са неким од војника најмлађе, децембарске класе срели смо се почетком обуке, по задужењу опреме и оружја, по формирању колектива који су већ чинили њихову свакодневницу у којој су, заједнички сложно, извршавали своје почетне војничке задатке, везане за редарства, пожарства, бригу о

заједничким просторијама, постројавања, одласке на обедовање... Неосетно, током тих непуних десетак дана униформа је, одузимајући им делиће особености, постала део њиховог новог обележја – израсли су од појединца у колектив. И свако од њих осетио је неку нову снагу, снагу колектива, јаког колико и сви они заједно. Почела су заједничка увежбавања основних војничких радњи, стројевих, научили су вештине поздрављања, бриге о оружју које им је поверено, схватили значај друга до себе, припадника своје јединице, у којој су усвојили неке нове социјалне вештине. Свакога дана били су јачи и умешнији за неку нову способност.

Антонија Петровић из Крагујевца завршила је Факултет инжењерских наука, војноиндустријско инжењерство, и после само пет дана проведених у војсци постављена је за заменика командира другог вода. Каже да је одувек имала жељу да обуче униформу, првенствено јер су у војсци заступљени ред и дисциплина, живот је у великој мери организован и без неизвесности.

– Одговорност се подразумева, али ја од одговорности не бежим, спремна сам да извршавам све своје обавезе и задатке који ме очекују током обуке и касније у професионал-

РЕЧ КОМАНДАНТА

Говорећи о томе шта војнике на добровољном служењу војног рока очекује у Другом центру за обуку, командант Центра пуковник Саша Стојиљковић каже:

– Овај центар, као и други центри за обуку, намењен је за реализацију основне индивидуалне обуке војника на добровољном служењу војног рока, али и кадета Војне академије и ученика средњих војних школа, односно Војне гимназије и Средње стручне војне школе, као и лица старијих од 30 година која нису служила војни рок с оружјем. С војницима на добровољном служењу војног рока обуку реализујемо у четири путна рока. Ради се о индивидуалној обуци, предвиђеној за прву фазу првог периода обуке, која је јединствена за све и има за циљ стварање физички спремног, поузданог и мотивисаног војника. Траје шест недеља, односно 30 радних дана, и састоји се од војностручне и физичке обуке и морала. Други центар за обуку формиран је јуна 2011. и наследник је некадашњег Четвртог. Трудимо се да негујемо традиције Петог пешадијског пука и 20. моторизоване бригаде. Војнике чекају официри и подофицири који већ дужи временски период реализују обуку, познају њихове навике, понашање, интересовања, могу да им се прилагоде на прави начин, њима близак, што олакшава обуку и повећава ефикасност. Први војнички кораци никада нису лаки и томе се треба прилагодити. Наши официри су веома искусни професионалци, мада генерацијски не тако далеко од војника. Током првих пет дана прилагођавања сместили смо их у нове колективе, одељења, водове и чете, одредили ближу социјалну средину, задужили опремом и оружјем и почели с обуком. У великој већини су задовољни третманом, они који су погрешили у опредељењу да одслуже војни рок отишли су већ после викенда проведеног у Центру, сматрали су да им ту није место. И ми то поштујемо. Они који су остали спремни су за изазове које војска подразумева па са њима почињемо обуку. Наравно, она је дозирана, како физички, тако и интелектуално, једна вештина се надограђује на другу, па за месец и по дана одавде одлазе физички јачи, социјално изграђенији и војнички вештији. То је наш задатак. Ми их припремамо за наставак обуке у специјалистичким центрима. При томе, изузетно су задовољни, како условима које им пружамо за смештај и рад, тако и односом инструктора и командира. Овде имају све потребне услове за бављење спортом, полигони и вежбалишта на којима се реализује обука су или у касарни или у њеној непосредној околини, а кад је реч о неговању патриотизма, као неизоставном делу обуке, могућности у самом граду и околини су изузетне. Сарадња с локалном средином такође је на завидном нивоу, овде је много музеја, жива је традиција Гвозденог пука, војвода Живојин Мишић је из овог краја... У нашем центру се традиционално постаје добар војник.

ном окружењу. Одушевљена сам начином на који функционише Војска, свиђа ми се што је све уређено, у сат и минут зна се шта нас чека и шта треба да се ради, све је планирано и организовано до детаља. Распитивала сам се код људи који су већ одслужили војни рок и код људи који раде у војсци, имам старију сестру, асистент је на Факултету политичких наука, па ми је и она мало причала о томе шта могу да очекујем. Родитељима нисам ништа причала све док нисам добила позив из војног одсека, односно прошла све прегледе, тестове и провере. Кад сам им најзад рекла, одушевили су се. Од кад сам дошла у Центар за обуку, све је још боље него што сам очекивала, све је на вишем нивоу, од дисциплине до бриге о војнику коју старешине исказују на сваком кораку. Оно што смо научили у првих десетак дана није било тешко, све радимо заједно, од устајања до повечерја, појединац готово да никада није сам. И то ми не смета. Како од малена нисам навикла да се дружим с много људи, нисам се осећала сигурна у великом друштву. Овде сам веома брзо схватила да ни други нису превише самоуверени, да сви

имамо слабости које могу да нас коче у развијању социјалних односа, али да је ствар у поверењу једних у друге. Из различитих смо крајева, а пошто нас је овде довела иста жеља, обавезе нам не падају тешко. Мислим да је ово позив за мене, све ми се толико допада и чини ми се да по полагању заклетве, када имамо право на први излазак из касарне и одлазак кући на викенд, нећу ни отићи, каже Антонија.

Не смета јој ни рано устајање, ни једновремени одлазак на спавање у повечерје. Због обавеза које има као заменик командира вода остаје будна и после повечерја. Легне последња, устане прва. Каже да није била баш дружељубива, није се бавила ни колективним спортом, те је мислила да ће јој сметати живот у колективу. У војсци је, каже, схватила вредност колектива, за веома кратко време стекла потребне социјалне вештине, већи ниво емпатије, веће поверење у другог, у друга и другарицу, у оне поред себе. Схватила је да нико није „оперисан“ од несигурности, дилеме, сумње. И то ју је учинило јачом но што је била, спремнијом на изазове.

Потporučник
Милан Васић

Водник прве класе
Владан Божић

Војник
Филип Васић

Војник
Никола Лазич

ДУГ ПРЕМА ОТАЏБИНИ

Филип Васић из околине Шапца завршио је за комерцијалисту у средњој економској школи. У војску је дошао да одужи дуг који осећа према отаџбини и народу коме припада.

– Имао сам жељу да будем у војсци или полицији пошто ми је отац полицајац, али сам изабрао војску и специјалне јединице у које планирам да одем по одслужењу војног рока. Од ујутру до увече све је стриктно одређено и распоређено, што ми одговара. Не разликује се овај живот пуно од оног који сам водио код куће. Ако желиш успех, мораш да испоштујеш неки ред, да извршиш обавезе које имаш, а слободно време користиш тек кад урадиш све оно што је потребно. Тако је и овде, с тим што сваког дана има све више обавеза и као да је баш тако и планирано да се обавезе и задаци умножавају, обука усложњава. То и сами примећујемо, али баш зато нам не пада тешко напор који улажемо. Као да је све дозирано с мером коју ми можемо да издржимо. Научили смо војнички да се понашамо, савладали смо неке стројеве радње, навикли смо да поздрављамо војнички и не пада ми тешко. Сретнем официра, подофицира, много пута у кругу касарне, сваки пут поздравим и увек ми отпоздраве. Веома су добри услови за бављење спортом, а имамо и времена, што ми пуно значи пошто играм фудбал већ 13 година. Имамо обавезе и послеподне, а кад је слободно време, тренирам. Храна је стварно добра, одлазак на обедовање је организован и иако нас је много, нема гужве која не може да се издржи. Бирамо једно од два понуђена јела, они који посте имају могућност да изаберу посна јела. Схватили смо значај колектива, да сви дишемо као један, да заједно радимо... Тада је и успех обуке већи. Сви нас поштују, како командири и инструктори обуке, тако и ми једни друге, колеге... Требало би свако да прође кроз ово, јесте кратко време, али научи се много тога за будући живот. Овде се постаје одлучнији, смелији, свеснији социјалних веза, сматра Филип.

Урош Росић је из околине Пожеге. Завршио је гимназију, ишла му је математика, па је покушао да студира на Математичком факултету, али је, каже, требало много да се учи, много више него у гимназији. Кад заврши обуку, жели у спе-

цијалне јединице, другови у колективу му дају снагу да издржи и кад мисли да војска није за њега, али такве сумње већ после неколико дана нестају. Од другова у Пожеги је сазнао све што га је интересовало, па изненађења није било.

ПОРОДИЧНА ТРАДИЦИЈА

Анђела Милосављевић из Горњег Милановца завршила је средњу пољопривредну школу, смер виноградарство. Доласком на одслужење војног рока наставља породичну традицију. Каже да се одлично снашла, у соби је са још осам девојака које о војсци мисле исто што и она. Трудиће се да изврше све задатке који их очекују током обуке и учиниће, каже, све што је потребно да не обрукају женски род. Равноправност се, истиче, показује на делу, а у обуци нема разлике између њих и младића.

Никола Лазич је из Београда, завршио је електротехничку школу, а у општини из које су га послали на одслужење војног рока рекао је да жели у падобранце.

– И после скупљеног мноштва папира остварила ми се жеља. И отац и деда радили су на ВМА, а сви у ближој и даљој родбини служили су војску. Још као дете знао сам да ћу, кад дође време, то учинити и ја. Дуг својој земљи треба да се одужи. Очекујем да се запослим у војсци, потрудио сам се да добијем ВЕС падобранац, тако да мислим да неће бити проблема. Волим униформу, а све другаре прихватио сам врло брзо. Осећам као да их познајем месецима и годинама и сасвим сам се прилагодио условима живота у колективу. Свиђа ми се јер нема сујете, сви смо пред истим задацима са заједничким циљем да остваримо све оно што се од нас тражи. Чак смо спремни и на међусобно такмичење, али и то без сујете, радујемо се успеху сваког од нас. Заиста смо као један, спремни и да затражимо и да пружимо помоћ. И командири и инструктори обуке су спремни да нам помогну, да понове све што је потребно, сваку радњу и сами одраде више пута, тако да нема никаквог разлога да не постигнемо жељени успех. Обавезе су бројне, одлазим на спавање после 23 сата, тек кад сам сигуран да сутра нећу бити у журби, већ да ћу стићи да устанем и обучем се за петнаестак минута, пошто ми је све сложено у ормарићу, онако како смо научили.

ВЕШТИНЕ СЕ НАДОГРАЂУЈУ

Тако кажу војници најмлађе, децембарске класе. Износећи утиске стечене после десетак дана, с почетка обуке, изrekli су, чини се, срж првог дела оспособљавања у центрима за основну обуку. Њихове непосредне старешине рекли су и њима и нама шта их је тек чекало и шта ће све да науче до средине јануара, када одлазе у прекоманду у специјалистичке центре за обуку. Потпоручник Милан Васић је пре свега неколико месеци, одмах по окончању Војне академије, дошао у Други центар за обуку на своју прву професионалну дужност командира другог вода. По окончању периода прилагођавања, новодошлим војницима објаснио је које их обавезе очекују и колико напора треба да уложе током обуке.

– По доласку у касарну и ова генерација војника на добровољном служењу војног рока, као и све претходне, прошла је кроз период прилагођавања, задужили су опрему и наоружање, научили основне стројеве радње, увојничили се, научили да користе, слажу и одржавају уредном униформу и војничку опрему, а тек након тога започели смо с обуком у тактичким и радњама са оружјем. Задужили су аутоматску пушку М-79 и обучиће се у свим радњама с тим оружјем током гађања и у строју. Од њих се очекује да покажу довољан ниво мотивације, жеље и залагања да успеју током обуке, а од нас, њихових инструктора и командира, да пробудимо дух колектива и свести о заједници и снази којом колектив зрачи. Знамо да долазе из различитих средина и да сваки појединац има неке своје потребе, док се колективни дух потенцира кроз инсистирање на заједничком раду и увежбавањима. Све активности су од првог дана заједничке и базиране на заједништву, од обуке, преко обедовања, до одласка на починак. У собама које заједно одржавају смештено их је петнаестак, тако да и у тим условима инсистирамо на колективном духу. С обзиром на то да је индивидуална обука војника конципирана од једноставније као сложенијим и напорнијим радњама, сигурни смо да све изазове могу да издрже, јер све оно што тражимо од њих прошли смо и сами у првој години Војне академије, када смо били у њиховим годинама. Рекао сам им да ће, кад буду одлазили на обуку у специјалистичким центрима,

бити физички и психички спремнији за изазове који их тамо очекују, свакако сложеније и напорније него овде. Овде ће научити коришћење противпожарних апарата, пружање прве помоћи, задатке чувара и стражара, да предузимају мере у обезбеђењу објеката, ставове за гађање и да безбедно рукују ватреним оружјем, гађају неколико пута, бацају ручне бомбе, савладаће вештине маскирања, каже потпоручник Васић.

ОБЈЕКТИВНА ЕВАЛУАЦИЈА

Водник прве класе Владан Божић, командир одељења у Батаљону за обуку, сертификовани инструктор и евалуатор обуке и њен непосредни извођач, очекује да војници задовоље минимални стандард одређен за војнике на добровољном служењу војног рока.

– Све су радње нормиране, расклапање и склапање пушке, стављање заштитних маски, оријентација на непознатом земљишту, неке вештине маскирања, превођење ручног ракетног бацача из маршевског у борбени положај, за све је одређена норма којој тежимо. Током обуке инсистирамо на безбедности у раду, на правилном извршавању радњи, на ефикасном и квалитетном раду, а тек на крају на нормама. Испуњене норме су резултат упорног и правилног рада. Способност за извршавање предвиђених задатака рашће сваким даном захваљујући нашем инсистирању на свакодневном јутарњем физичком вежбању, али и часовима физичке обуке, који су редован део плана и програма. Поред тога, обуку чине краћи и дужи маршеви, прелаз преко полигона пешадијских препрека, реализација четири гађања из личног наоружања, чак и у условима смањене видљивости, ноћу. Током периода прилагођавања увели смо их у војнички живот, научили су почетне стројеве радње, неке војничке прописе, правилно коришћење униформе и опреме, намештање кревета и војничких ормарића. Већ првог дана упознали смо их са историјатом касарне и значајем војводе Живојина Мишића за ослободилачку традицију српског народа, јер то треба да знају. Наступили су дани обуке на чијем крају их очекује објективна евалуација, односно провера обучености, закључио је водник прве класе Владан Божић. ■

Војник
Анђела
Милосављевић

Војник
Урош Росић

Војник
Антонија Петровић